

Savon Sanomat 6.6.2026

Yhteiskunnan varautuminen ei ole maaottelu

Kuopion kaupunginjohtaja Soile Lahti kannustaa (SS 2.6.) Suomea vauhdikkaampiin toimiin kokonaisturvallisuuden mallin viemiseksi maailmalle. Taustalla ovat toimittaja Kreetta Karvalan tulkinnat rakkaan naapurimme Ruotsin edistysaskelista (Kauppalehti 21.5.)

Vierailimme pohjoissavolaisen ryhmän kanssa Ruotsin Trelleborgissa viime syksynä. EU-komissio kustansi matkan, jolla me suomalaiset tarjosimme näkemyksiämme kuntien riskienhallinnan ja varautumisen kehittämiseen osana CER (kriittisen infran resilienssi) -direktiivin toimeenpanoa. Emme havainneet ylivoimaista kilpailuasetelmaa vaan kävimme tasaveroista tiedon ja osaamisen vaihtoa ruotsalaisten kollegoiden kanssa.

Toki ruotsalaisilla on kiire. Hetkessä ei kurota umpeen sitä turvallisuusvajetta, jonka puolustusvoimien alasajo 2000-luvun alkupuolella aiheutti. Jopa 10 vuotta arvioidaan kuluvan vielä siihen, että varuskunnat, niiden kouluttajat ja reservi saadaan sodan ajan uhkia vastaavalle tolalle. En kadehtisi ruotsalaisia tästä kiireestä.

Kun vertaillaan Suomea, Ruotsia ja kokonaisturvallisuuden mallejamme, olisi hyvä huomata myös olennaiset erot. Ruotsalaisten termi ”total försvar” vastaa meillä lähinnä kokonaismaanpuolustuksen käsitettä. Tämä tarkoittaa järjestelmää, jossa siviiliyhteiskunta tukee puolustusvoimia sodan ajan valmiuden ylläpidossa. Kokonaisturvallisuus taas tarkoittaa, että eri hallinnonalat, mukaan lukien puolustushallinto, osallistuvat kansallisen varautumisen toteutumiseen erilaisin yhteistoimintajärjestelyin.

Kyse ei ole semantiikasta vaan hallinnon järjestämisen näkökulmaeroista. Ruotsissa kansallinen turvallisuuden ja valmiuden virasto (MSB Myndighet för Samhällsskydd och Beredskap) on vastikään muutettu kansallisen siviilipuolustuksen virastoksi (MCF Myndighet för Civilt Försvar). Tämä korostaa sitä, että Ruotsissa sodan uhkaan vastaaminen saa nyt erityishuomion turvallisuuskentässä. MCF kuten MSB ja jo aiemmin pelastuspalveluvirasto ovat myös aina olleet hallinnollisesti Ruotsin puolustuksesta vastaavan Försvarsdepartementin alaisuudessa.

Toivoisin, että meillä aidosti arvostettaisiin kokonaisturvallisuuden malliamme yhteiskunnan yhteisen varautumisen järjestämisen konseptina. Tässä piilee sen arvo. Tätä vahvuutta tulisi selkeästi kirkastaa ja tuoda esiin myös osana tulevan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen tehtävää.

Kansallisen varautumisen järjestelyistä ei tule tehdä kauppatavaraa tai nähdä niitä kilpailutekijänä maiden välillä. Pikemminkin tulee pyrkiä yhteiseen eurooppalaiseen järjestelmien kehittämiseen ja toisilta oppimiseen.

Harriet Lonka

dosentti, Pohjois-Savon Kokonaisturvallisuuden klusterin hankejohtaja

Kuopio